

**Науково-дослідна лабораторія «Креативної педагогіки та зв'язків із громадськістю» кафедри соціальної роботи і соціальної педагогіки Хмельницького національного університету
Академія міжнародного співробітництва з креативної педагогіки «Полісся»
Житомирський державний університет імені Івана Франка
Кафедра соціальної педагогіки ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» (м. Старобільськ)
Кафедра соціальної роботи, управління і педагогіки Інституту державного управління Чорноморського національного університету імені Петра Могили
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Національний університет «Одеська політехніка»
Львівський державний університет внутрішніх справ
Інститут підготовки кадрів державної служби зайнятості України
Хмельницький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти
Комунальний заклад «Запорізький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти» Запорізької обласної ради
Коростишівський педагогічний фаховий коледж імені І. Я. Франка
Комунальний заклад вищої освіти «Барський гуманітарно-педагогічний коледж імені Михайла Грушевського»
Громадська організація «Центр суспільних інновацій і партнерства «Успіх!»»
Громадська організація «Молодіжна організація «Нове життя»»
Громадська організація «Ініціатива Дій»**

Теоретико-практичні засади партнерської взаємодії соціономічної та освітньої сфер

26 квітня 2022 року

Затверджено на засіданні Вченої ради гуманітарно-педагогічного факультету
Хмельницького національного університету
(протокол № 7 від 23 березня 2022 року)

Теоретико-практичні засади партнерської взаємодії соціономічної та освітньої сфер: зб. наук. праць за матер. міжрегіонального науково-методичного онлайн-семінару (Хмельницький, 26 квітня 2022 р.) / за ред. Л. О. Данильчук. Хмельницький : 2022. 224 с.

Збірник тез підготовлено за доповідями учасників міжрегіонального науково-методичного онлайн-семінару «Теоретико-практичні засади партнерської взаємодії соціономічної та освітньої сфер» (Хмельницький, 26 квітня 2022 р.).

Зважаючи на свободу наукової творчості, відповідальність за достовірність матеріалів та фактів несуть автори.

© Автори, 2022

ЗМІСТ

<i>Алексєєв Андрій</i> Технологія формування готовності майбутнього вчителя початкової школи до реалізації партнерських стосунків з батьками учнів	6
<i>Багрій Вікторія</i> Теоретичні засади підготовки соціальних працівників до педагогічної та психологічної взаємодії	10
<i>Балахтар Валентина</i> Соціальна відповідальність фахівців соціономічних професій: зміст і психологічні умови розвитку	15
<i>Березовська Неоніла</i> Формування батьківського тимбілдіngu ЗДО на засадах партнерства	23
<i>Білявська Людмила</i> Теоретико-практичні аспекти професійної підготовки вчителів з початкової освіти до партнерської взаємодії	28
<i>Борейко Альона</i> Роль сім'ї у процесі інтегрування дитини з особливими освітніми потребами у соціокультурне середовище	31
<i>Борейко Олександр</i> Особливості адаптації аутичних дітей в умовах інклюзивного навчання	34
<i>Гавда Надія</i> Формування професійної мобільності – шлях до підготовки висококваліфікованих фахівців дошкільної освіти	38
<i>Герасимчук Андрій</i> Психологічні чинники формування професійних якостей майбутнього фахівця до партнерської взаємодії	44
<i>Голова Наталія</i> Актуальність партнерської взаємодії майбутніх працівників соціальної сфери з геронтологічною групою населення	47
<i>Грabcяк Ольга</i> Соціальний діалог і партнерство у громадянському суспільстві	53
<i>Гудзь Тетяна</i> Принципи партнерської взаємодії з сім'єю	56
<i>Гуляєва Марія, Попов Олександр</i> Професійна освіта дорослих для розмаїтого інклюзивного суспільства в Україні: Project Concept	59
<i>Данильчук Лариса</i> Реалізація партнерської взаємодії у профілактиці дитячого неблагополуччя	64
<i>Дідик Наталія</i> Теоретико-практичні аспекти професійної підготовки фахівців соціальної сфери до соціального партнерства (із досвіду викладання)	67
<i>Дубасенюк Олександра</i> Партнерська взаємодія як чинник консолідації творчих пошуків молодих науковців в умовах сталого розвитку	72
<i>Євдокимова Наталія</i> Формування соціокультурної компетентності старшокласників у процесі викладання предмету «Мистецтво»	80
<i>Католик Галина</i> Партнерська взаємодія і тату	86
<i>Ковальчук Валентина</i> Педагогічне партнерство як основа розвитку сучасної системи освіти та інституту сім'ї	89
<i>Козянчук Марія, Левченко Світлана</i> Погляд нової української школи: дитиноцентризм	93

Костєва Тетяна Можливості партнерської взаємодії у роботі з батьками	95
Кочина Наталія Дослідницька діяльність школярів на уроках «Я досліджую світ»	97
Куліш Марія, Левченко Світлана Зміни в Новій українській школі для здобувачів освіти	101
Кучумова Наталія, Цимбалюк Наталія Педагогіка партнерства: сутність, основні ідеї та принципи	103
Левченко Мілана Педагогіка партнерства – ключовий компонент Нової української школи	108
Левченко Світлана Соціальні аспекти партнерської взаємодії професійної підготовки фахівців із соціальної роботи	112
Мальцева Ольга Організація психолого-педагогічної просвіти батьків на основі принципів партнерської взаємодії	116
Мельниченко Валерія, Левченко Світлана Готовність до інноваційної діяльності як особлива складова педагогічної майстерності майбутнього педагога Нової української школи	119
Наумчук Ольга Педагогіка партнерства у роботі з батьками здобувачів освіти	124
Овод Юлія Зміст умінь самостійно-пізнавальної діяльності майбутніх соціальних працівників у період дистанційного навчання	128
Олійник Катерина Соціально-культурні аспекти партнерської взаємодії	133
Отрощенко Наталія Педагогіка партнерства як основа у процесі надання комплексної допомоги учням щодо вибору ними шляху подальшого навчання	135
Попик Юрій Соціальне партнерство та соціальна політика	139
Раєвська Яна Алгоритмізація міжпрофесійної взаємодії суб'єктів соціальної сфери	142
Рідкодубська Анна Особливості партнерської взаємодії стекхолдерів та освітнього закладу у процесі підготовки соціальних працівників	145
Романовська Людмила Роль міжсекторного соціального партнерства у соціальному захисті населення України	148
Самійлик Алла Вивчення дисципліни «Основи початкового курсу математики» як засобу формування фахової компетентності майбутнього вчителя нової української школи	155
Самойленко Оксана, Самойленко Данило Партнерська взаємодія як педагогічне поняття	158
Семенюк Алла Практична реалізація партнерських стосунків з батьками в НУШ	162
Сидорчук Нінель Акмеологічні засади впровадження ідей педагогіки партнерства умовах Нової української школи	165

Синюк Наталія Соціальне партнерство в контексті підготовки соціальних працівників	170
Солякова Ольга Розвиток емоційної компетентності особистості як чинник міжпрофесійної взаємодії	175
Сухоребра Тетяна Правовий та соціальний захист сімейних відносин у вимірі партнерської взаємодії	178
Сушицька Ольга Реалізація принципів педагогічного партнерства у процесі формування в першокласників навичок письма	182
Тимчук Людмила Пріоритетні вектори партнерської взаємодії сучасного закладу вищої освіти	187
Феськов Павло Вплив гейміфікації на формування «soft skills»	193
Філіна Валентина Освітні та медичні аспекти занять із дзюдо зі школярами закладів загальної середньої освіти в умовах пандемії Covid-19	199
Човган Олена Соціальне партнерство в інклюзивному освітньому середовищі	202
Чубук Руслан Психологічні аспекти розвитку спроможності майбутніх соціальних працівників до результативної партнерської взаємодії	206
Шостак Галина Роль технологій партнерства для формування професійної компетентності майбутніх учителів	211
Штифурак Віра Можливості сім'ї як малої соціальної групи у формуванні партнерської взаємодії	216
Шугайло В'ячеслав Напрями реалізації партнерських стосунків з батьками в НУШ	219
Ястребов Владислав Психологічні особливості адаптації безробітних на етапі професійної перепідготовки	222

використані родинні перекази, історії, реліквії, досвід старшого покоління родини. Разом з батьками повинні розроблятися програми, спрямовані на усвідомлення учнями ролі сім'ї в їх житті та житті їх майбутніх дітей.

Список використаних джерел

1. Виноградова Т. В. Батьківські збори. Х. : Вид. група «Основа», 2006. 237 с.
2. Калініна Л. Управління Новою українською школою. Порівняльна характеристика концептуальних змін. *Директор школи*. 2017. Січень. С. 12–21.
3. Оржеховська В. М. Взаємодія навчального закладу і сім'ї: стратегії, технології і моделі. Х. : Видавництво «Точка», 2007. 192 с.

Сидорчук Нінель,

доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри професійно-педагогічної,
спеціальної освіти, андрагогіки та управління,
Житомирський державний університет імені Івана Франка

Акмеологічні засади впровадження ідей педагогіки партнерства умовах Нової української школи

Однією із ключових умов реформування вітчизняної середньої освіти визначено демократизацію взаємовідносин учителя, учня і батьків, створення атмосфери співробітництва, діалогового спілкування, про що йдеться у Концепції «Нова українська школа» (18 серпня 2016 р.) [4]. Основою для реалізації поставленого завдання визначаємо *партнерську педагогіку*.

Вітчизняний різновид партнерської взаємодії відомий під назвою «педагогіка співробітництва» – напрям педагогічного мислення і практичної діяльності, спрямований на демократизацію і гуманізацію педагогічного процесу. У зазначеному контексті педагогіка партнерства, наповнена

прагненням зацікавленого спілкування, концептуально охоплює рівноправних учасників освітнього процесу (учителів, учнів, батьків), актуалізує їх активний діалог, взаємоповагу, добровільність прийняття зобов'язань та домовленостей. Педагогіка партнерства набуває важливого значення як вектор гуманного і творчого підходу до кожного учасника освітнього процесу, визначає необхідність оцінювання результатів навчання вчителем через процесуальні характеристики пізнавальної діяльності учнів, діагностику їх потреб, навичок вищого порядку (креативність, критичне мислення, пошук рішень, здатність до співпраці та взаємної відповідальності, здатність до застосування отриманої інформації) [2, с. 10-13.].

Разом з тим, учителю варто не тільки усвідомлювати власне механізми партнерства, володіти ними майстерно, але й спрямовувати їх на *досягнення* чітко окресленого, конкретно сформульованого *результату*, наповнювати партнерську взаємодію не тільки розв'язанням завдань процесуального або тактичного характеру, але й визначати завдання стратегічні, спрямовані на довгострокові *результати*.

Яким же має і може бути очікуваний результат? Як зазначають педагоги-практики О.В. Пастушенко, М.О. Бовсуновська, М.О. Карповець (Бовсунівський навчально-виховний комплекс «Школа-дитячий садок» ім. П.П. Бовсунівського, с. Бовсуни, Лугинський район, Житомирська область, (Україна)) у доповіді на науково-практичній конференції «Педагогіка партнерства як основа розвитку суб'єктів освітньої діяльності в умовах Нової української школи» (29.04.2019), у ході впровадження основних положень педагогіки партнерства вектор діяльності спрямовується на пізнання учнем себе, процесу взаємодії зі світом і суті власної діяльності. На думку освітян, парадигма педагогіки партнерства не тільки у становленні людини, її духовності, індивідуальності тепер і зараз через демократизацію взаємодії між учнем та вчителем, але й у спрямуванні учня на самотворення, перспективне самопрограмування життєвого майбутнього [5].

Уточнюючи, зазначимо, що активність суб'єкта (самоактивність), як указує К.А. Абульханова-Славська, являє собою здатність мобілізувати свої власні можливості й визначати способи досягнення цілей – реалізувати їх у діяльності [1]. Важливим завданням педагогіки партнерства у зазначеному контексті є озброєння учнівської молоді формами, методами, засобами особистісного *самовдосконалення* – підґрунтя, що забезпечує *успіх* у особистому та професійному житті молоді людини, визначає загальний контекст побудови її життєвих перспектив.

Так сформульовані висновки знаходять підтвердження у науковому доробку І.А. Чемериловой, яка розглядає самовдосконалення як *«результат* усвідомленої *взаємодії* особистості з конкретним соціальним/освітнім середовищем та його учасниками, в ході якої реалізується потреба у виробленні таких особистісних якостей, які забезпечують *успіх* у діяльності (професійній, навчальній та ін.) й житті взагалі [7, с. 11].

Спрямованість самовдосконалення на успіх за В.М. Гриньовою визначається його специфічними процесуальними ознаками/характеристиками: свідомо *реалізація*; *націленість на: підвищення рівня* власної компетентності, *розвиток* значущих життєво важливих властивостей та якостей особистості, ціннісних орієнтацій відповідно до зовнішніх соціальних вимог, *сформованість* досконалого рівня культури умов діяльності і, як *результат, розробка* комплексної особистої програми розвитку «Я-концепції» [2, с. 256].

Такий підхід у реалізації концепції педагогіки партнерства дозволяє окреслити логіку впровадження її базових положень у освітнє середовище закладів загальної середньої освіти: партнерство – особистісне самовдосконалення учня – життєвий успіх молоді людини – життєвий успіх дорослої людини/професіонала.

Побудований практикоорієнтований ланцюжок реалізації взаємодії дозволяє у такій розгортці визнати суголосність ключових методологічних підходів – діалогічного (реалізації партнерської взаємодії) та акмеологічного.

Так, частка «само» вказує на позначення різних видів самоактивності особистості: 1) скерованість дій на самого суб'єкта діяльності, 2) здійснення їх людиною самостійно, без стороннього впливу та будь-якої допомоги, 3) їх внутрішню детермінованість, автоматичність реалізації, приведення в дію під впливом внутрішніх механізмів [6, с. 29]. У поєднанні з положеннями партнерської педагогіки, що базується на тріаді: діалог – взаємодія – взаємоповага, «самоспрямованість» визначає контент створення розвивального середовища, креативного освітнього простору, стимулює інтелектуальний потенціал учня, мотивує до прогресивних змін, які знаходять відображення через кількісні та якісні показники у структурних перетвореннях особистості.

У той самий час акмеологічний підхід, за тих самих умов окреслює спрямованість партнерської взаємодії на досягнення *максимально можливого результату* – досягнення певного життєвого «акме» (вершини, розквіту).

У такій інтерпретації акмеологічне самовдосконалення передбачає не тільки (і не стільки) досягнення та фіксацію конкретної «вершини» («акме»), скільки пролонгованість розвитку, пошук певної досконалості або нових «вершин».

Пропонуємо алгоритм взаємопроникнення принципів партнерства та базових положень акмеологічного знання, що включає систему параметрів, які дозволяють прогностично організувати партнерські стосунки у освітньому середовищі:

1. розробка самої життєвої програми самовдосконалення (індивідуальний ідеал), її змістового наповнення;
2. визначення та визнання масштабності, перспективності індивідуальної життєвої програми у співвіднесенні з соціальними ідеалами;
3. окреслення етапів реалізації життєвої програми самовдосконалення;
4. усвідомлення властивостей та якостей особистості, які сприяють /ускладнюють реалізацію програми (з поточною та перспективною оцінкою);

5. системний аналіз перешкод на шляху реалізації програми (внутрішніх та зовнішніх), пошук шляхів їх подолання;

6. фіксація результатів життєвої програми (близьких, середньої та дальньої перспектив), аналіз їх впливу на зміни соціального характеру;

7. оцінка динаміки результатів реалізації життєвої програми особистості.

У зазначеному контексті *самовдосконалення* будемо розглядати як *партнерську взаємодію* її сторін (учитель та учень, вихователь та вихованець та ін.), спрямовану на основі самопізнання людиною своїх сутнісних сил реалізувати свідоме прагнення поповнювати свої знання, здобувати нові в процесі цілеспрямованої самостійної діяльності, використання власного творчого потенціалу, орієнтації на *життєву програму пошуку особистої та професійної досконалості*.

Узагальнюючи, констатуємо: поєднання принципів педагогіки партнерства з акмеологічним підходом забезпечує результативність та дієвість Концепції «Нова українська школа».

Список використаних джерел

1. Абульханова-Славская К. А. М. : Мысль, 1991. 299 с.
2. Гриньова В. М. Формування педагогічної культури майбутнього вчителя: теоретичний та методичний аспект: дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04 / Харківський нац. пед. ун-т імені Г.С. Сковороди. К., 2001. 416 с.
3. Іванчук М. Інтегрований урок як специфічна форма організації навчання. *Початкова школа*. 2004. №5. С. 10–13.
4. Нова українська школа: poradnik dla vchytelja / під заг. ред. Н. М. Бібік. К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди». 2017. 206 с.
5. Педагогіка партнерства як основа розвитку суб'єктів освітньої діяльності в умовах Нової української школи. URL: <https://conf.zippo.net.ua/?p=340> (дата звернення: 01.02.2022).
6. Словник української мови / за ред. І. К. Білодіда. К. : Наукова думка. 1978. Т. 9. 920 с.

7. Чемерилова И. А. Формирование готовности будущего педагога к профессиональному самосовершенствованию: автореф. дис. на соискание учен. степени канд. пед. наук: 13.00.01 / Чебоксары, 1999. 22 с.

Синюк Наталія,

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри соціальної роботи і соціальної педагогіки
Хмельницького національного університету

Соціальне партнерство в контексті підготовки соціальних працівників

Соціальне партнерство, яке виникло як механізм співпраці та запобігання конфліктів у сфері соціально-трудова відносин, тепер затребуване майже у всіх сферах життя суспільства, в тому числі і в галузі соціальної роботи. Діяльність соціальних працівників зумовлена особливостями розвитку сучасного суспільства й необхідністю вирішення актуальних завдань досягнення соціальної справедливості та спонукання всіх верств населення до активної взаємодії. Підготовка майбутніх соціальних працівників в контексті соціального партнерства здійснюється і в Хмельницькому національному університеті.

Для внесення ясності в розуміння терміну «соціальне партнерство» необхідно подати сутність понять (слів), які утворюють це словосполучення, а для цього звернемося до Великого тлумачного словника сучасної української мови, який «партнерство» трактує так: 1. Положення партнера, того, хто бере участь із ким-небудь у спільній справі, занятті. 2. Узгоджені, злагоджені дії учасників спільної справи. 3. Взаємні відносини, контакти держав, громадських угруповань, підприємств та ін., основані на взаємовигідності та рівноправності [1, с. 708]. Поняття «соціальний», яке у цьому ж словнику подано як: 1. Пов'язаний із життям і стосунками людей і